

STORTINGET

Innst. 399 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:272 S (2025–2026)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bjørn Larsen, Tor Mikkel Wara, Kristoffer Sivertsen, Rikard Spets og Morten Stordalen om å styrke nasjonal og alliert forsyningssikkerhet samt strategiske interesser gjennom utvinning av havbunnsmineraler på norsk sokkel

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen igangsette den første konsesjonsrunden for leting etter og eventuelt utvinning av havbunnsmineraler på norsk kontinentalsokkel.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Komiteen har i brev av 7. april 2026 til Energidepartementet ved statsråd Terje Aasland bedt om en vurdering av representantforslaget. Svarbrevet, datert 10. april 2026, er vedlagt innstillingen.

Komiteen har invitert til og mottatt skriftlige høringsinnspill.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Anne Hagenborg, lederen Mani Hussaini, Linda Monsen Merkesdal, Torbjørn Vereide og Solveig Vik, fra Fremskrittspartiet, Kristoffer Sivertsen, Rikard Spets, Morten Stordalen og Tor Mikkel Wara, fra Høyre, Kari Sofie Bjørnsen og Aleksander Stokkebø, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Senterpartiet, Ole Herman Sveian, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Miljøpartiet De Grønne, Frøya Skjold Sjursæther, og fra Venstre, Grunde Almeland, merker seg at forslagsstillerne ønsker å igangsette en konsesjonsrunde for leting etter og eventuelt utvinning av havbunnsmineraler på norsk kontinentalsokkel. Komiteen noterer seg samtidig statsrådens svarbrev til komiteen, hvor statsråden uttrykker at regjeringen ikke har planer om å lyse ut første konsesjonsrunde i denne stortingsperioden.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Senterpartiet, er positive til utvinning av havbunnsmineraler i Norge og viser til statsrådens svarbrev som tydeliggjør behovet Norge har for utvinning av slike mineraler på den norske kontinentalsokkelen. Flertallet mener at hovedmålet for forvaltningen av havbunnsmineraler er å legge til rette for lønnsom utvinning av mineralforekomster på norsk kontinentalsokkel innenfor bærekraftige rammer.

Flertallet viser til at tilgang på kritiske mineraler og metaller er avgjørende for overgangen til lavutslippsamfunnet, for utvikling av ny teknologi, for industri og

for nasjonal og alliert sikkerhet. Dermed er det etter flertallets syn ansvarlig politikk å vurdere nye forsyningskilder og bidra til diversifisering av globale verdikjeder, særlig gjennom samarbeid med stabile og demokratiske land som ivaretar arbeidstakerrettigheter.

Flertallet understreker at havbunnsmineraler er et supplement til, og ikke en erstatning for, sirkulær økonomi og ansvarlig gruvedrift på land. Samtidig påpeker flertallet at mineralressursene på norsk sokkel skiller seg fra landbaserte ressurser, ved at de i større grad består av tunge og sjeldne jordarter, inkludert flere av mineralene NATO peker på som kritiske for forsvarsindustrien.

Flertallet påpeker at en eventuell utvikling av havbunnsmineralnæringen kan bidra til betydelig verdiskaping, til sikre hele verdikjeder i Norge og til å skape nye arbeidsplasser langs kysten.

Flertallet legger til grunn at eventuell utvinning skal skje trinnvis, kunnskapsbasert og i tråd med førevar-prinsippet. Hensyn til miljø, sikkerhet og bærekraft skal ivaretas i alle faser, og virksomheten skal utvikles innenfor rammene av norsk regelverk og Norges internasjonale forpliktelser.

Flertallet understreker at økt kunnskap om havbunnen er en forutsetning for ansvarlig forvaltning, og at dette krever statlig tilrettelegging og investeringer i kartlegging. Videre vil eventuell utvinning kun være aktuelt dersom den er både kommersielt lønnsom og bærekraftig og det foreligger tydelig industriell interesse.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne, viser til budsjettavtalen for 2026 og anmodningsvedtak 24 som lyder som følger:

«Stortinget ber regjeringen om å ikke utlyse 1. konsesjonsrunde for havbunnsmineraler i denne stortingsperioden.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at Norge har et betydelig ressursgrunnlag av kritiske mineraler på norsk kontinentalsokkel. Kartlegging fra blant annet Sokkeldirektoratet og Norges geologiske undersøkelse (NGU) viser forekomster av kobber, nikkel, sink, kobolt, mangan og sjeldne jordarter. Disse medlemmer vil påpeke at dette er innsatsfaktorer som er avgjørende for produksjon av forsvarsmateriell, batterier, elektronikk, kraftnett og fornybar energiteknologi. I det videre legger disse medlemmer til grunn at etterspørselen etter slike mineraler forventes å øke kraftig de kommende tiårene, blant annet ved behov drevet av elektrifisering, digitalisering og opprustning i vestlige land.

Disse medlemmer er videre bekymret for konsentrasjonen av de globale verdikjedene for kritiske mi-

neraler. Kina står i dag for om lag 70 pst. av verdens utvinning av sjeldne jordarter og opptil 90 pst. av prosesseringen (Euronews, 13. mars 2026). Disse medlemmer vil påpeke at dette gir Kina betydelig markedsrett og politisk innflytelse over tilgang på strategiske innsatsfaktorer.

I den urolige og svært krevende geopolitiske situasjonen verden står i, vil disse medlemmer påpeke at Norge har muligheten til å innta en posisjon som en av få stabile og forutsigbare leverandører av kritiske mineraler. Norsk sokkel representerer en mulighet som vil kunne bidra til økt forsyningsikkerhet for både Norge og Norges allierte, samtidig som verdiskapingen skjer på norske premisser.

Disse medlemmer vil videre fremheve at Stortinget i 2024, gjennom et bredt forlik mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Høyre og Fremskrittspartiet, vedtok å åpne deler av norsk kontinentalsokkel for leting etter og utvinning av havbunnsmineraler gjennom en stegvis og kunnskapsbasert tilnærming, jf. Innst. 162 S (2023–2024). Dette forliket la til grunn en forutsigbar utvikling av en ny næring, der hensynet til miljø, teknologiutvikling og kommersiell aktivitet skulle balanseres. Kort tid etterpå ble imidlertid klarsignalet trukket, da Arbeiderpartiet og Senterpartiet ga etter for Sosialistisk Venstreparti i budsjettforhandlingene høsten 2024.

Disse medlemmer mener denne beslutningen på daværende tidspunkt var svært uansvarlig. Siden den tid har den sikkerhetspolitiske situasjonen i verden forverret seg. Til tross for dagens stadig mer alvorlige sikkerhetspolitiske situasjon valgte Arbeiderpartiet på nytt, i budsjettforhandlingene høsten 2025, å forhandle bort fremdriften i arbeidet med havbunnsmineraler for de neste fire årene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det i praksis innebærer at Arbeiderpartiet aktivt bidrar til å svekke Norges sikkerhetspolitiske og strategiske interesser i en stadig mer urolig verden.

Når et bredt forankret forlik om en strategisk viktig næring settes til side i budsjettforhandlinger, sender det et signal om at grunnleggende politiske prioriteringer er til salgs i kortsiktige kompromisser, slik disse medlemmer ser det. Dette er særlig uheldig i en fase hvor flere land aktivt posisjonerer seg for å sikre tilgang til kritiske råvarer.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener at den geopolitiske situasjonen forsterker alvorret i blokaden av mineralvirksomhet på norsk sokkel. Disse medlemmer mener at økende stormaktsrivalisering, krig i Europa og vedvarende uro i Midtøsten har synliggjort hvor sårbare globale forsyningskjeder er. Samtidig øker behovet for kritiske mineraler i takt med både energi-

omstillingen og opprustningen i NATO-land. I en situasjon hvor vestlige land søker å redusere avhengigheten av autoritære leverandører, mener disse medlemmer det fremstår som lite hensiktsmessig at Norge selv velger å stanse utviklingen av egne ressurser.

Disse medlemmer mener videre at utviklingen av en havbunnsmineralnæring må ses i et bredere sikkerhets- og beredskapsperspektiv. Tilgang på kritiske råvarer er en forutsetning for industriell produksjon, teknologisk utvikling og forsvarsevne. Dersom Norge ikke bidrar til å utvikle alternative leveranser, legger disse medlemmer til grunn at etterspørselen i større grad dekkes av aktører med lavere miljøstandarder og høyere geopolitisk risiko.

På denne bakgrunn mener komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet at det er nødvendig å gjenoppta arbeidet i tråd med forliket fra 2024. Dette innebærer å igangsette en første konsesjonsrunde og videreføre kartlegging og kunnskapsinnhenting. En slik tilnærming vil gi industrien nødvendig forutsigbarhet, samtidig som myndighetene beholder kontrollen over tempoet og rammene for utviklingen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre vil samtidig understreke at en stegvis utvikling, basert på kunnskap og strenge miljøkrav, er avgjørende for legitimitet og langsiktig bærekraft for næringen. Nettopp derfor vil disse medlemmer trekke frem viktigheten av å følge opp vedtatte rammer og ikke sette dem til side. Dersom Norge skal være en troverdig aktør i arbeidet med å styrke forsyningssikkerheten for kritiske mineraler, vil disse medlemmer understreke at politikken må være konsistent over tid.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen igangsette den første konsesjonsrunden for leting etter og eventuelt utvinning av havbunnsmineraler på norsk kontinentalsokkel.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Venstre viser til at energi- og miljøkomiteen behandlet spørsmålet om å åpne for utvinning av havbunnsmineraler i Innst. 162 S (2023–2024) i behandlingen av Meld. St. 25 (2022–2023).

Disse medlemmer viser til at Stortinget fikk grundige miljøfaglige og rettslige innspill til saken, og at disse belyste den manglende kunnskapen om konsekvenser for natur og klima i grunnlaget for den foreslåtte åpningen for utvinning av havbunnsmineraler. Mil-

jødirektoratet skrev i sitt hørings svar til konsekvensutredningen at det ikke finnes «faglig og rettslig grunnlag» for åpningen (Miljødirektoratet, 27. januar 2023).

Disse medlemmer mener det er påvist omfattende kunnskapsmangler knyttet til konsekvensene av kommersiell letevirsomhet, manglende utredning av risikoen for radioaktivitet fra havbunnsmineraler samt påvirkning på fiskebestandene og risikoen for bioakkumulering. Gruvedrift på havbunnen har potensiale til å bli Norges største naturinngrep, i klar strid med Norges internasjonale forpliktelser for ivaretagelse av biologisk mangfold.

Disse medlemmer er derfor positive til at Stortingets flertall i Vedtak nr. 24 (2025–2026) vedtok at det ikke skal lyses ut noen konsesjonsrunde for gruve drift på havbunnen denne stortingsperioden.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at gjennom behandlingen av Meld. St. 25 (2022–2023) sluttet Stortinget seg til åpningen av et område på kontinentalsokkelen og en forvaltningsstrategi for norske havbunnsmineralressurser, jf. Innst. 162 S (2023–2024). Forvaltningsstrategien skal legge til rette for en kunnskapsbasert forvaltning av norske havbunnsmineraler, hvor hensynet til miljø og sikkerhet skal ivaretas i alle faser av virksomheten.

Disse medlemmer vil understreke at det i tråd med åpningsbeslutningen og forvaltningsstrategien (jf. Meld. St. 25 (2022–2023) og Innst. 162 S (2023–2024)) skal legges opp til en varsom utvikling der all aktivitet skal være forsvarlig og bærekraftig. Forvaltningen skal være innenfor alle relevante norske og internasjonale forpliktelser.

Disse medlemmer anerkjenner at den siste tids utvikling har vært med på å fremheve viktigheten for Vesten og Europa med en diversifisert forsyning av kritiske mineraler. Tilgang på disse mineralene er avgjørende for det grønne skiftet og digitalisering, men også for bruk i avansert forsvarsteknologi. I dag kontrolleres mye av denne utvinningen av et begrenset antall land, ofte med ustabile eller uforutsigbare politiske forhold. Disse medlemmer anerkjenner de sikkerhetspolitiske og økonomiske utfordringene dette medfører.

Disse medlemmer viser til at Høyre under behandlingen av stortingsmeldingen om havbunnsmineraler fikk betydelig gjennomslag for høyere miljøstandarder og en skrittvis tilnærming for å øke kunnskapsgrunnlaget før Stortinget tar stilling til de første utvinningstillatelsene. Disse medlemmer ser positivt på at utlysingsrunder knyttet til havbunnsmineraler gjennomføres, og understreker at tidspunktet for disse ikke bør avgjøres i budsjettenigheter med støttepartier i Stortinget.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fortsette arbeidet med å kartlegge havbunnsforholdene på norsk kontinental-sokkel, herunder innhente ytterligere fagkunnskap om natur, miljø og mineraler, med formål om å presentere dette i et oppdatert kunnskapsgrunnlag – sammen med hvilke konkrete miljøkrav som må ligge til grunn for gjennomføring av en konsesjonsrunde for utvinning av havbunnsmineraler.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen igangsette den første konsesjonsrunden for leting etter og eventuelt utvinning av havbunnsmineraler på norsk kontinentalsokkel.

Forslag fra Høyre:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen fortsette arbeidet med å kartlegge havbunnsforholdene på norsk kontinental-sokkel, herunder innhente ytterligere fagkunnskap om

natur, miljø og mineraler, med formål om å presentere dette i et oppdatert kunnskapsgrunnlag – sammen med hvilke konkrete miljøkrav som må ligge til grunn for gjennomføring av en konsesjonsrunde for utvinning av havbunnsmineraler.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:272 S (2025–2026) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bjørn Larsen, Tor Mikkel Wara, Kristoffer Sivertsen, Rikard Spets og Morten Stordalen om å styrke nasjonal og alliert forsyningsikkerhet samt strategiske interesser gjennom utvinning av havbunnsmineraler på norsk sokkel – vedtas ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 26. mai 2026

Mani Hussaini

leder

Aleksander Stokkebo

ordfører

**DET KONGELIGE
ENERGIDEPARTEMENT**

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/2521-

Dato
10. april 2026

Ber om statsrådets vurdering av Dokument 8:272 S (2025-2026) om utvinning av havbunnsmineraler på norsk sokkel

Jeg viser til brev 7. april 2026 fra energi- og miljøkomiteen der det bes om en vurdering av Dokument 8: 272S (2025-2026) fra stortingsrepresentantene Bjørn Larsen, Tor Mikkel Wara, Kristoffer Sivertsen, Rikard Spets og Morten Stordalen om å styrke nasjonal og alliert forsyningssikkerhet samt strategiske interesser gjennom utvinning av havbunnsmineraler på norsk kontinentalsokkel. Representantene fremmer følgende forslag:

Stortinget ber regjeringen igangsette den første konsesjonsrunden for leting etter og eventuelt utvinning av havbunnsmineraler på norsk kontinentalsokkel.

Havbunnsmineraler kan bli en ny og viktig havnæring for Norge med potensial for verdiskaping og arbeidsplasser. Den globale etterspørselen etter kritiske mineraler øker, blant annet drevet av den raske veksten i digital teknologi og den globale overgangen til rene energiteknologier.

Kartlegging har vist at det er et betydelig ressurspotensial for havbunnsmineraler på norsk kontinentalsokkel. Mineraler fra norsk havbunn vil derfor, om slik virksomhet tillates og lykkes, kunne bidra til diversifiseringen av forsyningen av viktige mineraler og metaller som verden trenger i en geopolitisk krevende tid.

Åpningsbeslutningen som ble fattet i statsråd i april 2024 og den forvaltningsstrategien som Stortinget har sluttet seg til, jf. Meld. St. 25 (2022-2023) og Innst. 162 S (2023-2024), ligger fast. Hovedmålet for forvaltningen av havbunnsmineraler er å legge til rette for lønnsom utvinning av mineralforekomster på norsk kontinentalsokkel innenfor bærekraftige rammer. Departementet har etter åpningsbeslutningen detaljert ut regelverket ytterligere. Tre forskrifter under havbunnsmineralloven trådte i kraft i september i fjor. Sokkeldirektoratet har utarbeidet forskrift om datainnsamling og dokumentasjon i mineralvirksomhet på

kontinentalsokkelen. Havindustriilsynet har fastsatt forskrift om sikkerhet og arbeidsmiljø ved havbunnsmineralvirksomhet.

Etter åpningen av område for havbunnsmineralvirksomhet i 2024, startet departementet arbeidet med gjennomføring av første konsesjonsrunde for tildeling av tillatelser under havbunnsmineralloven. Arealforslag ble sendt på offentlig høring og høringsinnspillene er behandlet.

Som følge av budsjettavtalen mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Rødt, MDG og SV for 2026, vil ikke første konsesjonsrunde lyses ut i denne stortingsperioden. Regjeringen forholder seg til budsjettavtalen også på dette området. Det betyr at utlysning av første runde er utsatt.

Regjeringens politikk med å legge til rette for mineralvirksomhet på norsk kontinentalsokkel ligger imidlertid fast. Uten tildeling av areal og tilhørende aktivitet av kommersielle aktører vil verken lønnsomhets- eller produksjonspotensialet på kontinentalsokkelen kunne avklares.

Norge skal være verdensledende når det gjelder en fakta- og kunnskapsbasert forvaltning av havbunnsmineralressursene som er helhetlig, bærekraftig og forsvarlig. Både Energidepartementet og Sokkeldirektoratet, som er departementets fagetat også for havbunnsmineraler, har de siste årene jobbet med å øke kunnskapen og kompetansen knyttet til havbunnsmineraler. Direktoratet publiserte for første gang i januar 2023 en ressursvurdering for havbunnsmineraler på norsk kontinentalsokkel. Direktoratet forbereder nå en oppdatering av ressursvurderingen som er ventet i løpet av andre halvdel av 2026. Arbeidet er basert på den ressurskartleggingen som Sokkeldirektoratet har gjennomført siden 2017 i samarbeid med universitetene i Bergen og Tromsø. Det har også blitt samlet inn miljødata på toktene i samarbeid med Universitetet i Bergen og relevante etater i Mareano-programmet. Under Mareano-programmet kartlegges også områder som er relevante for havbunnsmineralvirksomhet. Det er også bevilget midler til et forskningsprosjekt om havbunnsmineraler gjennom Grønn Plattform, som er forvaltet av Norges forskningsråd. Det treårige Eminent-prosjektet har bidratt til ny kunnskap om teknologi, miljøvirkninger etc.

Norges forskningsråd gjennomførte i 2025 den første målrettede utlysningen knyttet til havbunnsmineraler. Dette blir fulgt opp i inneværende år, og en ny utlysning er pågående. Det vil være viktig å opprettholde forskningsaktiviteten og kompetansen om havbunnsmineraler i årene fremover, og regjeringen er opptatt av å legge til rette for dette.

Med hilsen

Terje Aasland

